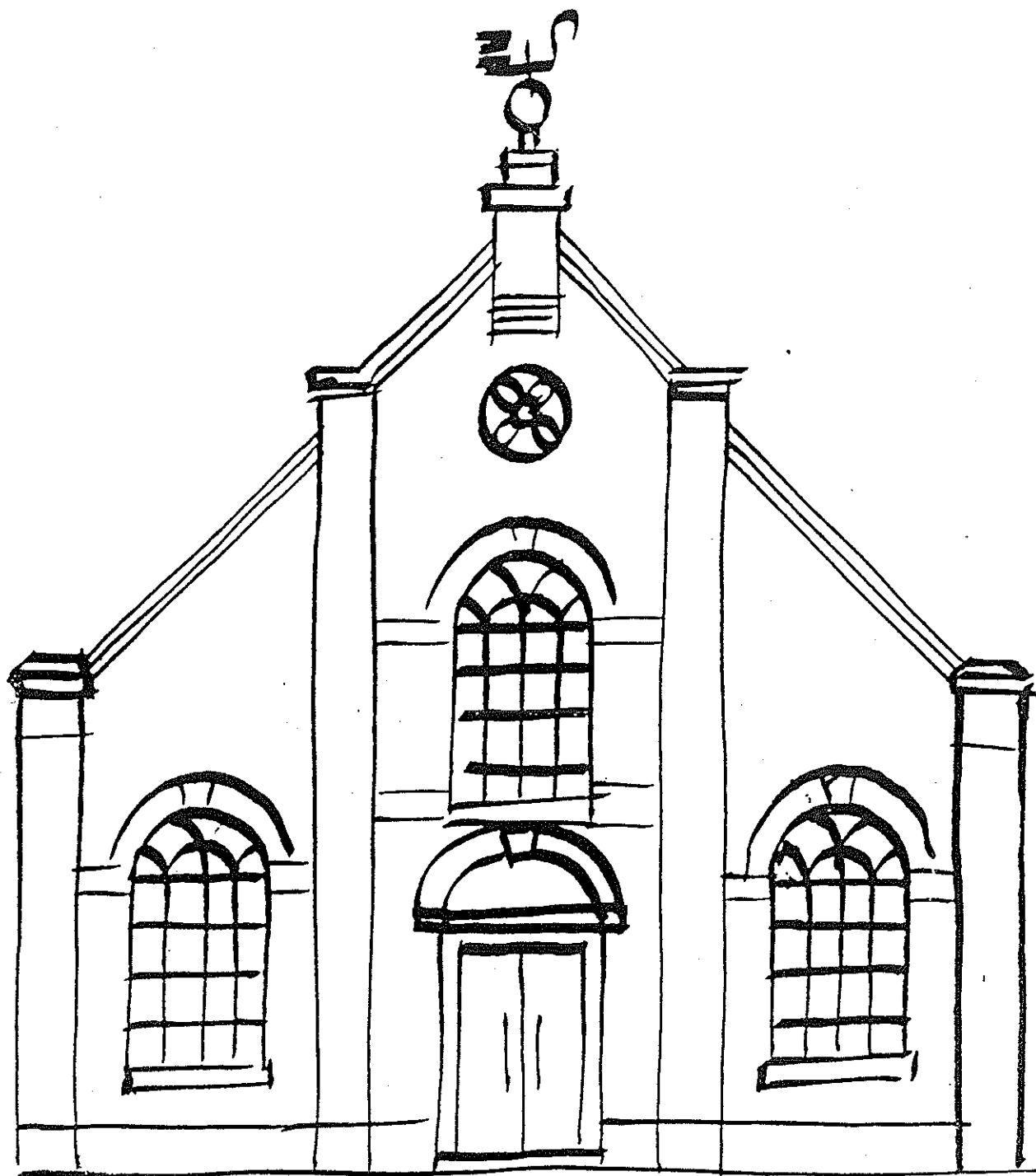

1893 ~ 1993

Gereformeerde Kerk
Asperen

EEN WOORD VOORAF

In ons leven, denken en werken zuigen we heel veel invloeden op van de tijd van vandaag, maar we dragen ook de erfenis mee van een stuk geschiedenis. Het is goed om zo nu en dan eens om te zien naar die geschiedenis, naar onze eigen geschiedenis, naar geschiedenis van verbanden, waarin we funktioneren.

Zo kijken we bij het eeuwfeest van Gereformeerde Kerk van Asperen achterom.

Is dan een kerkscheuring een zaak om trots op te zijn? Dat zeker niet! Maar zij die "in doleantie gingen" zullen hun reden gehad hebben om die stap te doen. Wij die honderd jaar later leven en vele dingen anders zouden doen dan zij, moeten hun stap respekteren.

Een eeuw later kijken wij om, in verwondering over het vele dat in die 100 jaar gebeurd is, in verwondering over de vele veranderingen die zich hebben voltrokken in die tijd, in verwondering over de hoogtepunten en de dieptepunten, in verwondering over de vele energie die mensen aan de gemeente hebben willen geven.

In verwondering vooral over de trouw van God, die mensen aan Zich blijft binden, die mensen het perpektief aanbiedt van Zijn Koninkrijk en mensen wil gebruiken voor de opbouw daarvan. Op een moment van terugkijken zie je er iets van, dat God zijn gang gaat en mensen en dingen leidt. Daarom wil ik ook hier het woordje dankbaarheid gebruiken, dankbaarheid ook in verband met de voorzichtige tekenen van herkenning van Hervormde Gemeente en Gereformeerde Kerk te Asperen. Moge het terugblikken nieuwe impulsen geven aan het gemeenteleven in het heden en in de toekomst, opdat de taak die elke gemeente heeft -tegenover anderen en elkaar verantwoording af leggen van de hoop die in ons leeft- zo goed mogelijk gestalte kan krijgen.

Br. C. Bel heeft vele notulen gelezen en daaruit vele dingen geselecteerd, waarvan hij vond, dat ze in dit gedenkschrift op hun plaats waren.

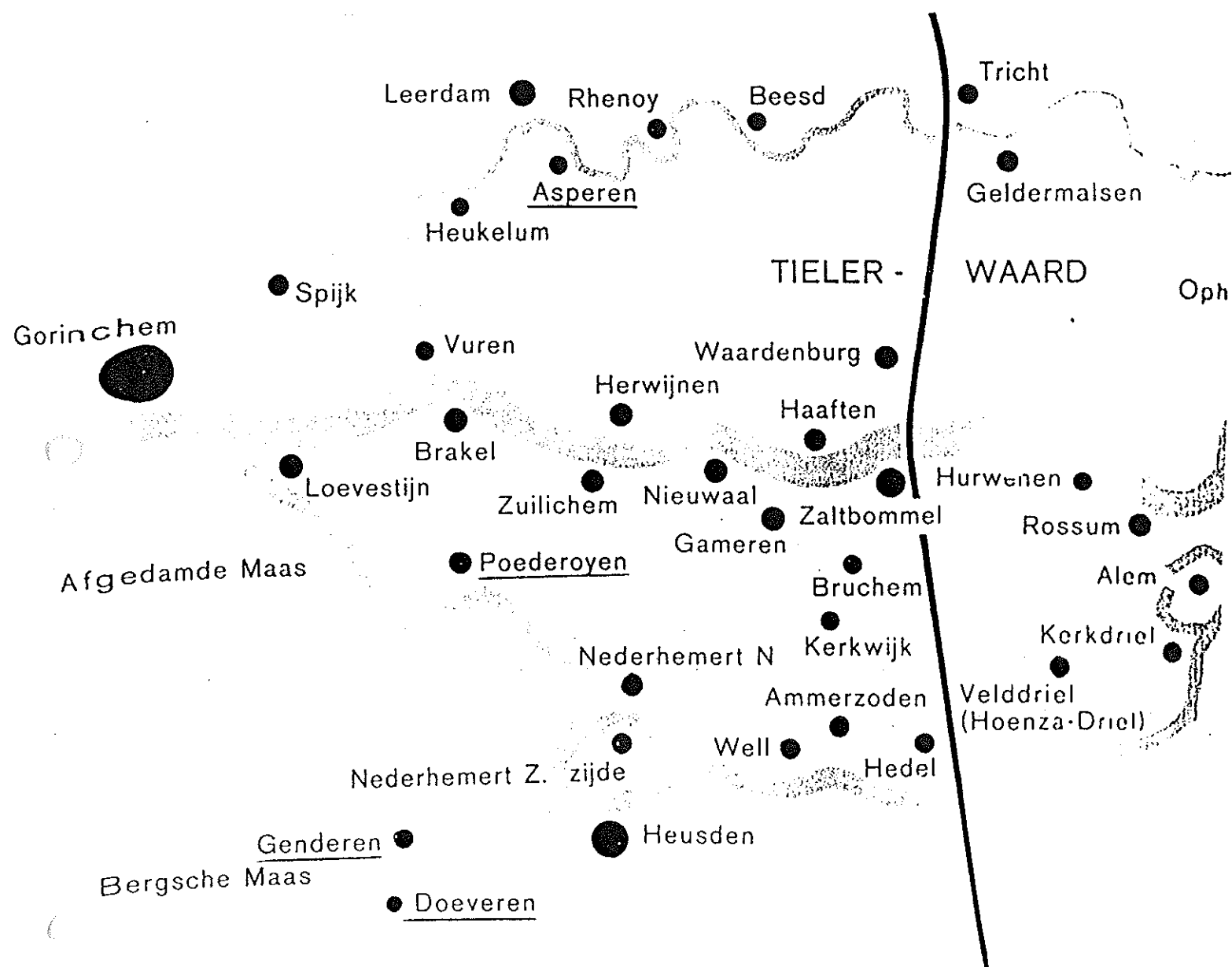
Oud-predikanten geven in een bijdrage een persoonlijke terugblik. Dit alles voorzien van een aantal illustraties.

Ik wil de gemeente van Asperen gelukwensen met haar eeuwfeest. Ik wil graag de commissie bedanken die de eeuwfeestviering heeft voorbereid.

Mag ik u veel leesplezier toewensen !

28-01-1993

Ds.A.J.O. van der Wal.
consulent

OVERZICHTSKAART

van de plaatsen waar de wortels
van de Gereformeerde Kerk van
te vinden zijn.

1993.

100 jaar, een eeuw lang staat in de schaduw van de grote Ned. Herv. Kerk een bescheiden "huis des gebeds", onze Gereformeerde Kerk.

Een eeuw geleden ontstond, als gevolg van kerkscheuring, ook in Asperen een eigen Gereformeerde Kerk.

Zo is 1993 een gedenkjaar geworden. We willen als kerkraad deze datum niet ongemerkt voorbij laten gaan.

Bij al mijn denken over dit gebeuren ontkom ik niet aan de gedachte van bescheidenheid. Trots zijn op ons 100-jarig bestaan komt niet als eerste gedachten boven. Trots zijn heeft iets van in "stand" gehouden, ondanks.....

Gedenken heeft voor mij meer van : een eeuw lang elke zondag tweemaal het Woord van God gehoord. Dan komt er iets van heimwee, verlangen naar.....

Wij spreken over gereformeerd zijn, maar we doen dat niet alleen. Ons land kent vele combinaties met de woorden gereformeerd en kerk. Helaas is de verdeeldheid groot, een verdeeldheid ontstaan uit de strijd om de waarheid en de rechte leer. Deze gedachte maak ons bescheiden.

Bidt de Heer van de kerk niet zelf om eenheid? Wij gedenken ook het reeds een eeuw lang naast elkaar bestaan. Naast het danken voor het bestaan moet onmiddellijk gehoord worden de bede om eenheid, om herstel van de kerk. Laten wij in oprechtheid werken aan vormgeven naar het streven van die eenheid.

Het Samen-op-Weg met alle broeders en zusters die de naam van Christus belijden als hun Heer.

Wie van onze kinderen mag het beleven dat alle christenen in Asperen verenigd in één grote kerk hun Heer samen lof zingen: we zijn samen één in geloof en belijden.

Naast deze gedachten mag ik nu, staande in deze tijd namens de kerkeraad, uw aandacht vestigen op dit 100-jarig bestaan en de schrijver van deze bijdrage hartelijk danken voor het vele werk dat in het tot stand komen van dit gedenkboekje is verzet. Het boekje is een terugblik naar een tijd waarin onze gemeente in alle oprechtheid heeft getracht vorm te geven aan het kerk-zijn in de voorbijgesnelde eeuw. Dit alles tegen de achtergrond van alles wat er in kerkelijk Nederland gebeurde.

We hopen dat u met plezier dit geschrift nog eens doorbladert.

Namens de kerkeraad

G. v. Doorn,
praeses

VERANTWOORDING

Een verantwoording vooraf is misschien niet gebruikelijk, maar bij het voorbereiden van dit boekje heb ik gebruik gemaakt van meerdere bronnen waarin reeds geschreven is over het ontstaan van de Gereformeerde Kerk van Asperen.

Ik noem hierbij het boek "De afscheiding van 1834" door Dr. C. Smits, het gedenkboek van de Gereformeerde Kerk van Leerdam "Omzien in verwondering" door dhr. F. Meijdam, en met name het boekwerk "Asperen, een blik in het verleden" uitgegeven ter gelegenheid van het 1000-jarig bestaan van Asperen, geschreven door G. Kouwenhoven en J. van Leerdam.

Het vreemde van alle beschikbare gegevens is, dat er meer geschreven is over Gereformeerden in Asperen over de periode vóórdat de kerk werd opgericht, dan in de honderd jaar daarna, de eeuw die wij nu dus herdenken.

Wij zullen in dit boekje dan ook ruime aandacht geven aan de periode die in 1834 begint.

De oprichtingsdatum 1892 doet duidelijk denken aan een kerk die zijn ontstaan dankt aan de Doleantie (1886) maar de historie wijst meer in de richting van de Afscheiding (1834)

U zult dus in dit boekje ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan de geschiedenis terugvinden van ruim 150 jaar Gereformeerd Asperen.

De bedoeling van dit boekje is overigens niet om een minutieus historisch overzicht te maken, maar om met grote stappen door de voorbije 1½ eeuw te gaan.

Hopelijk heeft het uw aandacht.

Asperen, januari 1993.

C. Bel
scriba

DE AFSCHIEDING

Wij willen niet de voorgeschiedenis van de Afscheiding in 1834 uiteenzetten, maar voor een gedachtenbepaling lijkt het nodig om enige achtergrond te schetsen die tot schorsing en afzetting van Ds. Hendrick de Cock te Ulrum en Ds. H. P. Scholte, predikant te Doeveren, Genderen en Gansoyen leidden.

In het jaar 1816 (dus vlak na de Franse bezetting) heeft de regering een nieuw reglement van Bestuur aan de Ned. Herv.Kerk opgelegd, waardoor de Dordtsche Kerken-ordening, die sedert 1619 als zodanig had gegolden, terzijde werd gesteld. Velen hadden bezwaar tegen het nieuwe reglement, en ook was men niet tevreden met de leervrijheid, die van deze wijziging het gevolg was. Velen protesteerden dan ook, doch door de krachtige druk die van de regering uitging, werden veel proteststemmen tot zwijgen gebracht. Veel gemeenteleden kwamen nu om genoemde reden niet meer naar de kerk, maar stichten elkaar in onderlinge gezelschappen door psalmgezing en lezen van oude preken. Dit duurde geruime tijd, tot eindelijk de schorsing van beide genoemde predikanten de reden werd dat velen zich voorgoed van de bestaande kerk losmaakte en godsdienst oefeningen gingen houden in lokalen en schuren. De Regering meende deze beweging krachtig te moeten onderdrukken, waarbij men een welkome steun vond in een verouderde, doch niet afgeschafte wet van Napoleon, waarbij werd verboden om bijeenkomsten te houden van meer dan 19 personen.

Ook in Asperen kreeg men met deze zaak te maken.

Op 27 juni 1835 kreeg de plaatselijke predikant, Ds. Hoolboom, een brief met de volgende inhoud:

Wij ondergetekende Leedematen der waare Grevormeerde Kerk in Nederland verklaaren bij deeze ons van nue aan geheel af te schijden van het zoo-genaamde hervormd Kerk bestuur van Asperen om zig te zamen te voegen onder het opzigt en de Herderlijke bediening der zuivere Grevormeerde Leeraars. Aldus opgemaakt en onderteekend te Asperen den 27 Juny 1835.

(was getekend) A. van Bruinswijk
J. van Someren Azn
C. van Bruinswijk
Geertje Vermeer.

De Hervormde Kerkeraad besprak deze brief, en besloot na de nodige discussie:

Zoo heeft de vergadering besloten om de aan haar door Ds. Praeses gedane kennisgeving voor notificatie aan te nemen en om het geschrift in de portefeuille bij de overige kerkeraadspapieren in bewaring te plaatsen.

Het gebeuren in Asperen dient gezien te worden in een beweging die de hele omgeving omvatte. De bakermat moet gezocht worden in Poederoyen waar Ds. Scholte actief was. Er was al snel sprake van een "Gereformeerde Christelijke Gemeente van Leerdam, Asperen, Heukelum enz."

Daar door een brand een groot deel van het archief van de gebeurtenissen in Poederoyen is zoek geraakt, bestaan er enige vraagtekens over juiste data, maar aannemelijk is dat op 30 juli 1835 de ambten in de verenigde gemeente van Leerdam, Asperen en Heukelum zijn ingesteld, en de kerk geïnstitueerd. Bij de bevestigde ambtsdragers waren ook Arie van Bruinswijk als ouderling en Cornelis van Bruinswijk als diaken.

Op zondag 9 augustus 1835 vonden er enige diensten plaats in Asperen ten huize van de familie Van Bruinswijk, waarin Ds. Scholten voorging.

In een rapport aan de minister van Eeredienst door het classicaal bestuur van Gouda dd. 3 oktober 1835 staat:

Arie van Bruinswijk, wonende te Asperen, oefent tezamen met zijnen broeder het beroep uit van landbouwer. Hij is een woelziek mensch. Toen hij nog ter kerke kwam, liep hij doorgaans op de opgave van een Evangelisch gezang met veel beweging de kerk uit.

Op Zondag den 9en Augustus heeft hij op een daartoe door hem vervaardigd stellaadje achter zijn huis - gedurende de openbare godsdienstoefening in de kerk - gemelde Scholte voor eene talrijke schare openlijk laten prediken en daarna in zijn huis kinderen laten dopen. Schoon hij deswege reeds voor de Regtbank van eerste aanleg te Gorinchem ter verantwoording geroepen is, heeft hij, hangende deze zaak bij die Regtbank, op Dinsdag den 22en September in zijn huis eene oefening laten houden voor naar gissing meer dan vijftig personen, uit den omtrek bijeengekomen, zoo dat het gerucht en opschudding maakte en veel volk voor zijn huis deed bijeenloopen"

Omtrent de dienst van 9 augustus vonden wij nog een berichtje in het boek De Afscheiding van 1834, nl. dat het gerucht de ronde deed dat de Prins van Oranje -de latere Koning Willem II- "de sekte is toegedaan". Hij zou vermoed de vergadering van 9 augustus 1835 te Asperen hebben bijgewoond.

Overigens is er veel officieel opgetekend over de bewuste 9de augustus 1835.

De burgemeester van Asperen, C. J. Hoolboom, (niet te verwarren met Ds. Hoolboom, die Johannes heette) scheen reeds van te voren te zijn ingelicht over deze dienst, want hij stuurde die zondag de volgende brief aan Ds. Scholte:

Aan de heer H. P. Scholte.

De burgemeester van Asperen vernomen hebbende dat er een gerucht verspreidt wordt dat Ue. voornemens zijt om heden binnen deze gemeente te prediken, of eenige andere redevoering of toespraak tot verzameld volk te houden, vindt zich verplicht, om, indien zulks met er daad uw voornemen wezen mag, Ued. bij deze te verzoeken des noods ernstig aan te manen, om zulks te laten, zullende, ingeval van niet voldoening aan dit verzoek en desnoods ernstige aanmaning, de gevolgen, die daaruit zouden mogen voort-spruiten, ter uwer verantwoording zijn.

De burgemeester van Asperen,
C. J. Hoolboom.

Dat Ds. Scholte ondanks deze brief toch is voorgegaan is inmiddels duidelijk. Dat de godsdienstoefeningen niet werden verstoord maakt duidelijk dat men in Asperen nog betrekkelijk gematigd optrad, zulks in vergelijking met andere plaatsen waar de politie werd gelast in te grijpen.

"In "Asperen, een blik in het verleden" lezen over de gevolgen van het negeren van de brief van de Burgemeester:

"De burgemeester ging echter de volgende dag wel een tweetal brieven schrijven. De eerste brief was gericht aan: "Den Heere Officier bij de Rechtbank van eersten aanleg te Gorinchem" en de tweede aan: "Zijne Excelentie den Heere Staatsraad Gouverneur van Zuid-Holland".

In deze brieven deelde hij beide heren mede dat er in Asperen, ondanks zijn waarschuwing toch een tweetal godsdienstoefeningen gehouden waren door de "gewezen" predikant Scholte".

Officieel heette het: "Dat de gewezen predikant Scholte, niettegenstaande de ernstige aanmaning die wij hem hier- tegen hadden doen ter hand stellen en waarvan een afschrift hiernevens is gevoegd evenwel heeft kunnen goed- vinden om heden morgen van circa twaalf uren ten huize van Arie en Cornelis van Bruijnswijk kort in de nabijheid van het kerkgebouw alhier voor een aantal van enige honderden menschen te preeken, waarbij bij afwisseling werd gebeden en gezongen en waarbij door Arie van Bruijnswijk, Jan van Someren Ariezoon, Cornelis Van Bruijnswijk alle drie te Asperen en Arie van Ree te Heukelum woonachtig zoo in als buitenshuis gelden zijn ingezameld.

Dat voornoemde gewezen predikant Scholte ook ten zelve huize van Arie en Cornelis van Bruijnswijk heden namiddag tusschen twee en drie uren in het bijzijn van eene menigte menschen gedoopt heeft vier kinderen als één van denzelfde Cornelis van Bruijnswijk, één van H. Strobbe, één van Pieter Schalk en één van Leendert Kolijn, de drie laatst- genoemden onder Heukelum woonachtig, bij welke gelegenheid werd gebeden, en onder leiding van IJzaak Overkamp van Leerdam als Voorzanger gezongen alsmede een formulier gelezen en door Arie van Bruijnswijk en Jan van Someren Ariezoon weder geld gecollecteerd of ingezameld, -zijnde het water tot de doop aangebracht door de Vrouw van Arie van Ree te Heukelum.

Verder verklaren voornoemde Comparanten dat deze als getuigen kunnen dienen:

(volgen de namen van enige honderden aanwezigen, afkomstig uit de verre omtrek zoals Tricht, Gorinchem, Herwijnen en Hellouw, die allen met het "vervoer" uit die tijd waren gekomen)

Naar aanleiding van de samenkomsten in augustus en september werden Arie en Cornelis van Bruijnswijk alsmede Jan van Ree en Jan van Someren op woensdag 7 oktober 1835 voor de Rechtbank gedaagd en in hoger beroep voor het Hoog Gerechtshof te 's Gravenhage veroordeeld, de beide eersten tot f 100.- boete, plus de kosten en de beide laatsten ieder tot f 80.- boete plus de kosten. De onkosten waren vaak tweemaal zo hoog als de boeten. Arie en Cornelis moesten samen wel f 500.- betalen.

Zelfs na herhaalde aanmaning weigerde men het geld persoonlijk te betalen of te overhandigen en toen de aangewezen ambtenaar voor de inning kwam, wees men hem de plaats waar het lag, zodat hij het zelf kon nemen. Later bleek, dat f 1.- te veel was betaald. Men wenste echter geen moeite te doen om die gulden terug te krijgen.

De Hervormde Kerkeraad kreeg in de jaren 1835-1836 enkele bedankjes binnen, maar er was geen sprake van grote aantallen die zich bij de "afgescheidene" voegden. Men bleef daarom deel uitmaken van de kerk van Leerdam, Asperen, Heuleum enz., omdat er in Asperen nog geen "eigen" kerk in zat.

De burgemeester bleef het echter druk houden want hij moest regelmatig brieven schrijven aan de officier van Justitie te Gorinchem.

Zo waren er veel mensen naar de boerderij van de gebroeders Van Bruinswijk gekomen op de zondagen 31 juli 1836, alsmede op 7 augustus en 14 augustus van dat jaar.

Er werden herhaaldelijk boetes opgelegd, maar, aldus de burgemeester, het had niets geholpen.

Zo sprak hij eens dat Arie van Bruinswijk en Jan van Someren een boete van f 295.56 gemakkelijk konden betalen, want ze hadden geld genoeg.

Na 1840 werd er minder hard opgetreden tegen de afgescheidenen. De mensen die uit de Hervormde Kerk overgingen naar de Afgescheiden Kerk werden praktisch niet "bewerkt" om toch lid te blijven.

De tijd ging verder.

Jarenlang werd er nu al door een aantal Asperense Christenen in Leerdam naar de kerk gegaan. Het aantal begon te groeien, en de behoefte aan een eigen gemeente in Asperen werd groter.

In Asperen richtte men in 1884 een eigen zondagsschool op, onder het bestuur van Klaas Blom, Klaas de Ridder Czn, C. Heule en N. Coevering uit Herwijnen.

In 1886 was Ds. Smulde inmiddels catechesatie in Asperen gaan geven voor "de Gereformeerden".

De lidmaten uit Asperen gingen 's morgens naar de kerk in Leerdam, terwijl er's avonds in Asperen een preek gelezen werd. Later kwamen er reeds verschillende predikanten en oefenaren om de dienst in Asperen zelf te houden, o.a. Ds. Jongbloed, oefenaar De Geus, oefenaar Vermeer, oefenaar Hienz en oefenaar Landwehr.

Er werd eerst vergadert in een kamer op de Voorstraat ten huize van de familie Van Bruinswijk.

Later kwam men bijeen in een schuur van Dirk Ijzerman in het Molenstraatje en tenslotte in het huis van Adrianus van Leerdam op de hoek van de Gasthuisstraat en de Middelweg.

Het gemis aan een eigen kerkgebouw werd echter steeds meer en meer gevoeld, en dank zij de offervaardigheid van de gemeenteleden was het een plechtig ogenblik toen op 16 juli 1892 in de Middelweg, op de ons aller vertrouwde plaats, de eerste steen gelegd werd van een eigen kerkgebouw, door Cornelis Arie van Bruinswijk, oud 11 maanden.

ds. H. P. Scholte

De kerk in het begin van de eeuw, toen er nog geen
pastorie was gebouwd

De kerk zoals velen zich herinneren voordat het pand
Middelweg werd afgebroken

EIGEN KERKGEBOUW

Voordat Cornelis Arie van Bruinswijk, één der kleinzonen van de reeds vele malen genoemde Van Bruinswijk's de eerste steen kon leggen was er natuurlijk veel gebeurd. Het niet alledaagse deed zich voor dat er namelijk nog geen Gereformeerde Kerk van Asperen bestond, doch dat er wel een kerkgebouw werd gebouwd. Dit kon omdat het kerkgebouw op naam stond van een aantal mannen.

Zo was ook de grond gekocht

In een akte, waarvan u een deel ziet afgedrukt in dit boekje, zien wij de volgende tekst:

De Ondergeteekenden:

1. Willemijntje van Someren, weduwe van Arie van Rossum,
- en 2. Arie Toon van Rossum

beide den landbouw uitoefenenden wonende te Asperen verklaren te hebben verkocht aan:

1. Gerrit van Bruinswijk, landbouwer
2. Jacobus van Bruinswijk, landbouwer
3. Martinus Vink, landbouwer
4. Pieter de Kok, landbouwer
5. Cornelis de Kok, bakker
6. Frans Alewijn van Someren, landbouwer
7. Jan van Eyseren, zonder beroep
8. Klaas Blom, schoenmaker

allen wonende te Asperen, die door medeondertekening dezer verklaren te zamen gekocht te hebben:

Een stukje grond gelegen aan de Broeksteeg te Asperen, aan de oostzijde grenzenden aan eigendom van Jacobus Duizer, zoals dat op het terrein duidelijk door paaltjes is aangeduid, zijnde de zuid-oostelijke hoek van het kadastrale perceel der gemeente Asperen, sectie (geene) nummer 468.

Voorschreven onroerend goed behoorde toe aan de algeheele huwelijksgemeenschap bestaan hebbende tusschen Willemijntje van Someren en wijlen haar echtgenoot Arie van Rossum is door het overlijden van laatstgenoemden voor de helft overgegaan op zijn Zoon en eenige erfgenaam bij versterf Arie Toon van Rossum, terwijl Arie van Rossum het geheel verkreeg bij acte van ruiling den zesentwintigsten Juni achttien honderd een en zestig ten overstaan van den notaris Mr. Simon Cornelis van Appeltere te Gorinchem verleden, overgeschreven ten kantore van hypothecken te Gorinchem den vierden Juli van dat Jaar in deel 176 no.47.

De koopprijs is tusschen partijen bepaald op eene som van acht honderd gulden, die de verkoopers verklaren van de koopers te hebben ontvangen en daarvoor volledige kwijting te geven.

Voorts is deze verkoop en koop geschied op de volgende Voorwaarden

Het verkochte gaat op de koopers over in den staat waarin het zich bevindt, met alle lusten en lasten, erfdienstbaarheden, rechten en verplichtingen daaraan verbonden, zooals een en ander strekkende belend en gelegen is, onder uitsluiting van iedere vrijwaring behalve die ter zake van uitwinningen terwijl elke vordering wegens over- en ondermaat tusschen partijen wordt uitgesloten.

De koopers zijn verplicht rondom hun gekochte - behalve aan de Broeksteeg - eene behoorlijke heining of ijzeren hek te plaatsen en te onderhouden, terwijl verkoopers binnen vijf meter uit den voet dier heining, geene gebouwen of hoog opgaande (beplanting mogen plaatsen.)

De koopers kunnen hun gekochte dadelijke in genot en gebruik aanvaarden en nemen alle lasten en belastingen daarvan geheven wordende sedert heden voor hunne rekening.

De kosten dezer acte en die der overschrijving zijn voor rekening van de koopers.

De verkoopers verleen hunne toestemming dat de koper zich de levering van hun gekochte verschaffen door deze acte in de daartoe bestemde openbare registers van eigendom te doen overschrijven.

Geteekend te Asperen den 10 Juni 1892, onder goedkeuring der bijvoeging van "beplanting mogen plaatsen" in den tweede regel dezer bladzijde achter het teken.

W. M. Van Jaenre

A. P. van Raaij

G. van Bruijn

J. van Bruijn

M. Wind

J. de Vries

T. J. van Lier

J. J. J. J.

C. J. J. J.

C. de Vries

Dat men honderd jaar geleden voortvarend te werk ging moge blijken uit het feit dat in november 1892 het kerkgebouw in gebruik werd genomen.

De steen boven de hoofdingang, met de sprekende tekst:

"Dit is een huis des gebeds" zit nog steeds op dezelfde plaats, zodat een ieder die door deze deur naar binnen gaat er aan herinnerd wordt met welk doel dit kerkgebouw werd gebouwd.

De ondergeteekenden:

1. Willemyntje van Someren, weduwe van Arie van Rossum

a. 2. Arie Toon van Rossum

beide den landbouw kentoejende, wonende te Afferen verklaren te hebben verkocht aan:

1. Geerit van Bruijndwyke, landbouwer

2. Jacobus van Bruijndwyke, landbouwer

3. Martinus Dinko, landbouwer

4. Pieter de Koko, landbouwer

5. Corneüs de Koko, bakker

6. Brand Alewijn van Someren, landbouwer

7. Jas van Eyseren, zonder beroep

8. Klaas Blom, schoenmaker

allen wonende te Afferen, die door medeonderteke-
ning dezer verklaren te samen gekocht te hebben

2 partij gronds gelegen aan de Broeksteeg te Afferen,

aan de overzijde gronzende aan eigendom van Jacobus Dui-

de, zoodat dit op het terrein dadelijke doorpaaltjes

is aangeduid, lynde de land oostelyke hoek van het

kadestrale perceel der gemeente Afferen, sectie/gene/

nummer 4618

voorsheren onverschuldigd behorende tot de alreder

kanalyksgemeenschap bestaen hebbende tusschen

Willemyntje van Someren en wylen haren echtgenoot

Arie van Rossum is door het overlyden van laatste

nuemden voor de helft overgegaan op Zyn Zoon en

eenigen erfgenaam by wenter Arie Toon van Rossum,

terwyl Arie van Rossum held geheel verkreeg by acte

van ruiling den Zeden twintyften juni achttien honderd

een en Zestig ten overstaan van den notaris m^r. Simon

Corneüs van Hffelters te Arnhem overleden, overge-

schoven ten kantene van Lyfpotheke te Arnhem

den vierden juli van dat jaar in deel 176 n: 47.

De Koopprijs is tusschen partijen bepaald op een

som van acht honderd guldens, die de verko-

B 1

Notulenboek

des

Gemeensch. Kerk.

te

Assen.

1. Feb. 1893

De titelpagina van het eerste notulenboek van
de Kerkeraad, welke begint met het verslag van
donderdag 23 februari 1893

EEN EIGEN KERK

Nadat men de beschikking had over een eigen kerkgebouw, werd het tijd om ook een eigen kerk te stichten. Men was nog steeds een onderdeel van de gemeente van Leerdam, maar op donderdag 9 februari 1893 werd een vergadering gehouden om tot instituering van een Gereformeerde Kerk van Asperen over te gaan. Deze vergadering werd geleid door Ds. A. Mulder uit Schoonrewoerd.

Tijdens deze vergadering waren er ook nog 3 leden van de kerkeraad van Schoonrewoerd en 2 van de Gereformeerde Kerk B te Leerdam aanwezig.

Daar er uiteraard nog geen kerkeraad was aan het begin van de vergadering, werd de functie van scribe waargenomen door de heer Arnoldus de Leeuw uit Schoonrewoerd.

Ds. Mulder opent de vergadering met een "opwekkend en vermanend woord" waarvoor hij uitging van Romeinen 15 vers 7: "Daarom neemt elkander aan gelijk ook Christus ons aangenomen heeft tot de heerlijkheids Gods".

Hoe de oprichtingsvergadering verder is verlopen kunt u zien in een kopie van de notulen zoals wij die in dit boekje hebben opgenomen.

Wij zijn blij dat broeder De Leeuw toen een duidelijk handschrift had, zodat thans nog goed leesbaar het beknopte verslag aan u kan worden voorgelegd. Een belangrijk verslag. Het is immers het verslag van de oprichting 100 jaar geleden, bij welk feit wij dezer dagen stilstaan.

Op 31 maart 1893 traden opnieuw een dertigtal belijdende leden afkomstig uit de Nederlands Hervormde Kerk toe tot de nieuwe Gereformeerde Kerk.

De Hervormde Kerkeraad berustte in het bedanken, lezen wij in "Asperen, een blik in her verleden".

Men las de namen voor vanaf de kansel, terwijl bovendien ieder een schriftelijke mededeling kreeg dat men hun schrijven had ontvangen en dat men hun naam geschrapt had.

Dat men toch niet echt blij was met deze ontwikkelingen blijkt wel uit het besluit om geen Gereformeerde kinderen op de brei- en naaischolen, die uitgingen van de Hervormde Diaconie, meer toe te laten.

Er werden 5 kinderen van de brei- en naaischool verwijderd.

Notule van het verhandelde in de
vergadering van belijden en doop-
leden te Asperen van den 9 februari 1893

Deze vergadering welke verschillende zaken van af den prediktoer
is aangekondigd, en waarbij tevens allen belangstellenden zijn uitge-
noeid; wordt des woensdags ten 22. ure door den W. L. H. H. van
van Schoonewoud in het kerkgebouw met een opwekkend en warmend
woord geopend; daartoe tot grondslag zijner rede nemende Rom 15:7
en daarentoonend elken den aen, gelijk ook Christus ons aangenomen
heeft tot de heerlijkheid Gods. Daarna L. H. ten acht ure met nog 3
leden van den kerkeraad van Schoonewoud welke deontoe mede zijn over-
gekomen in kerkkerken plaats neemt; alwaar ook de kerkeraad van de Per-
siek. B. van Leerstand door twee medelidenden wordt vertegenwoordigd.

1. Wordt alle belangstellenden zijn binnengekomen, wordt op verzoek van
H. A. H. H. als voorgedien gezongen psalm 86 vers 6.
2. Wordt de vergadering door de voorzitter met gebed geopend.
3. In het sloot dayer bijeenkomst door de voorzitter ten duidelijkste aan
de vergadering uit een gezet; tevens dat een lijst ter tafel zal worden
gelegd, waar op ieder door onder tekening gelegenheid wordt gegeven
zich als lid van de Gereformeerde kerk te Asperen aan te sluiten, aan
welks hoofd uitdrukkelijk vermeldt wordt; dat de onder tekening be-
doeld, de gehoorzaamheid aan de Synodale Reglementen van 1816 op te
heffen; tevens te breken met de Nederlandsche Hervormde kerk en zich
als lid van de Gereformeerde kerk te verbinden. Maar doet zijt reeds
lid van de Geref. kerk, zijn van zelf niet meer met de Herv. kerk behan-
delingen, alzo met hare onaftekening alleen bevolken niet mede bij
de Geref. kerk te Asperen aan te sluiten.
4. Wordt genoemde lijst onmiddellijk onaftekent door 14 mannen
en 12 vrouwelijke leden van de Herv. kerk. 11 mannen en 4 vrouwen
leden van de Gereformeerde kerk en 7 doopleden.

De nieuwe gemeente wordt thans door de voorzitter als kerkge-
meente bevestigd, en spreekt over haar de bekende zegenbenedictie uit.

Hi door de 25 stemgerechtigden met algemeene stemmen besloten,
in deze vergadering eene kerkenraad te verkieren bestaande uit 4 On-
derlingaren en 3 Diakenen.

Wordt opgemerkt alvorens tot deze benoeming, wordt over gegaan,
dat die kerkenraad op zich heeft te nemen omte ^{voort} financiële zaken, zoo
als deze zich thans in handen eener Commissie bevinden, over te nemen en
verder te regelen.

Wordt ^{afverkiezing van 4 onderling} over gegaan tot stemming, waaraan een ieder stem-
gerechtigde een stembriefje wordt uitgereikt; welke daaraan in de
bestemde sin worden geworpen; hi na geopend wordt bevonden 25
stembriefjes te bevatten, overeenkomende met het getal afgegeven stem-
briefjes. De voorzitter opent een voor een de stembriefjes, en overleest voor
gelesen zijnde, worden derelve door de heeren J. de Witte en H. vander Pijp
ingenomen en afgeteekent.

Het stembureau verklaart van onvoldoende een stembriefje bevattende
4 namen, zoodat met bij zijn uitgebragt 24 stembriefjes bevattende 9. 4. en
envel op de heeren

K. Blom	23	stemmen
---------	----	---------

J. H. van Lommen	23	"
------------------	----	---

G. van Bruijnwyke	17	"
-------------------	----	---

H. Dirck	23	"
----------	----	---

J. Boet	3	"
---------	---	---

G. Haake	4	"
----------	---	---

J. H. de Vries	1	"
----------------	---	---

zoodat door de stemgerechtigde mansleden met volsteek meer-
derheid besloten zijn het Ouderlingaren de heeren K. Blom, J. H. van
Lommen en H. Dirck; die afdevering van de voorzitter af zij zich door
benoeming laten welgevallen; staande de vergadering verklaren deelve
aan te nemen.

2. ^{2e} V. wordt als dezelfde wijze overgenomen tot de verkiesing van 3 Diaken en werden uitgebragt op de kerk.

P. Reijnders	20	Stemmen.
A. de Krok	21	"
J. van Bruijnsmyk	11	"
J. Baet.	5	"
C. de Jongh	3	"
J. van Eyseren	2	"
C. H. de K.	2	"
J. H. de K.	1	"
C. van der Borch	1	"
J. H. de K.	1	"
J. H. de K.	1	"

Waaruit blijkt dat met volstake meendeheid van de kerk ^{2e} Reijnders en A. de Krok zijn verkozen, zoo dat onmiddelyk tot een tweede vergadering voor de derde Diaken wordt overgegaan.

waarvoor op dezelfde wijze werden uitgebragt op de kerk

J. van Bruijnsmyk	13	Stemmen
J. Baet.	6	"
C. H. de K.	5	"
J. van Eyseren	1	"

J. van der Borch met de meeste stemmen tot derde Diaken was verkozen de heer J. van Bruijnsmyk.

Waarvan ook aan de Diaken door de Voorzitter wordt gevraagd of zij deze benoeming aanneemen, hetwelk met Ja wordt beantwoord.

Door de Vergadering hoofdzakelyk door de nieuw benoemden worden aan de Voorzitter nog enkele vragen ingebreke hunne bevestiging gedaan en daarna wordt het einde deels Palm 134. vers 3. toe gezongen en niet meer andere orde zijnde sluit de Voorzitter met dankzegging de vergadering.

Zijst van ieder die of heden den 9
 februari 1893 des avonds ten 8 ure te
 Asperen gebroken hebben met de synodale Or-
 ganisatie van 1816; en alzoo met het Nederl.
 Huis kerkgenootschap of zulks reeds vroeger deden
 en nu bekennen mede medeschamen te behoren

De Oprechte hervormde kerk te Asperen

- 1 J Van Lyderen
- 2 Dennis Krijjs
- 3 Martinus Van der
- 4 J. H. Hoekstra
- 5 J. de Vroede P.^r
- 6 H. Blom
- 7 J. de R. v. der
- 8 J. J. J. J.
- 9 J. J. J. J.
- 10 J. J. J. J.
- 11 J. J. J. J.
- 12 J. J. J. J.
- 13 J. J. J. J.
- 14 J. J. J. J.
- 15 J. J. J. J.
- 16 J. J. J. J.
- 17 J. J. J. J.
- 18 J. J. J. J.
- 19 J. J. J. J.
- 20 J. J. J. J.
- 21 J. J. J. J.
- 22
- 23
- 24
- 25

- 1 J. J. J. J.
- 2 J. J. J. J.
- 3 J. J. J. J.
- 4 J. J. J. J.
- 5 J. J. J. J.
- 6 J. J. J. J.
- 7 J. J. J. J.
- 8 J. J. J. J.
- 9 J. J. J. J.
- 10 J. J. J. J.
- 11 J. J. J. J.
- 12
- 13

BEROEPINGSWERK

Met voortvarendheid werd het beroepingswerk ter hand genomen. Uit een tweetal werd Ds. Van Haeringen van Werkendam beroepen tijdens een gemeentevergadering op 23 mei 1893. Dit eerste beroep was tevens de eerste teleurstelling, want deze predikant bedankte voor het beroep.

Men ging echter fors door met het zoeken naar een eerste predikant, en reeds op 18 september 1893 werd uit opnieuw een tweetal beroepen Ds. J. J. Smit uit Beverwijk, die het beroep wel aannam.

bevestigd

De eerste jaren van de eigen kerk ging nog niet alles zoals men graag gewild had, want in de notulen van 3 maart 1896 lezen we dat er een schuldenlast ontstond "die zij in geen jaren kon teboven komen."

Na enige discussie staat er verder: "Doch van welken aard die "oorzaken ook mochten zijn, hetzij gezocht of ongezoekt, het "bleek dan toch dat de gemeente onwillig was om het tractement "van Ds. Smit en wat verder tot onderhoud der kerke nodig was, "bijeën te brengen.

"Het kwam daarom den Kerkeraad nog het beste voor, om, hoe "droevig de zaak op zich ook was, Ds. Smit voor te stellen zich "van de gemeente los te maken, hetwelk naar het oordeel der "kerkeraad in beider belang zou wezen".

De reactie van Ds. Smit lezen we in het verslag van 10 maart 1896: "Ds. Smit gaf den Kerkeraad te kennen dat hij het besluit "had genomen het voorstel van den Kerkeraad op te volgen, "temeer nog daar bij den brand die de vorige week week alhier "had plaats gehad, ook het door hem bewoonde huis in den asch "was gelegd; en het voor hem niet te doen was om van uit Leer- "dam de gemeente alhier te bedienen, want in Asperen was op een "huis geen uitzicht".

De in dit stukje bedoelde brand was de grote brand van Asperen, op 4 maart 1896, waarbij een groot deel van de Voorstraat, o.a. de Hervormde Kerk, verbrandde.

J. Smith. pres^d
 W. Blom. Secy
 N. V.

Garen Broussard

P. H. King Diakona

Ad Hock: -----

УВАЖАЮЩИЙ

63 van der Aenderling
H. J. P. de Dierck

Daarna werd het bekende "groene boekje" in gebruik genomen, dat thans nog dienst doet.

DE EERSTE 20 JAREN

Zoals reeds eerder vermeld, ging in de eerste jaren nog niet alles naar wens, en moest men kennelijk nog aan bepaalde zaken wennen, zoals het betrekken van alle kerkeradsleden bij wijziging van een genomen besluit.

Wat was het geval? Er was besloten om bij een spreekbeurt voor "Effatha" twee kollektezakjes te doen rondgaan voor de kerk, en één voor "Effatha". Op verzoek van de correspondent van "Effatha" hadden enkele kerkeradsleden echter besloten om de gehele opbrengst aan "Effatha" te geven, en slechts een deel voor de kerk te bestemmen, indien de opbrengst mee viel.

De diaken die de spreker informeerde was echter van de nieuwe besluiten niet op de hoogte, zodat tijdens de bijeenkomst de oorspronkelijke kollektes werden afgekondigd. Toen na de bijeenkomst de betreffende diaken het geld van de twee kollektes wilde "storten in de kas der kerk" werd hij uit de droom geholpen door anderen, hetgeen zeer verkeerd viel. Hij verklaarde dat hij niet wilde medewerken om geld dat voor de kerk gegeven was over te hevelen naar een ander doel. We lezen:

"Dit scheen echter diaken niet naar genoegen te zijn, hij wierp de sleutels op tafel en verwijderde zich om de "gemeente zijn vermoedens als werkelijkheid voor te stellen." Dit probleem loste zich weer snel op, want in de volgende notulen zien wij dat te haastig genomen besluiten werden teruggedraaid, en iedereen op zijn post bleef.

Dat er in die actieve beginperiode inderdaad veel gedaan is, wordt duidelijk als we zien hoe er werd omgezien naar een orgel. Op 30 januari 1894 wordt geschreven over de aankoop van een orgel: Er stond er een te koop in Gorinchem, en "voorts was er Zwartsluis een orgel over wegens samensmelting van de kerken van de A en B richting."

Kennelijk is men in Gorinchem geslaagd, want op 26 september 1894 wordt een brief voorgelezen waarin staat dat Ph. van Wijk uit Gorcum een regeling tot aflossing van het geleverde orgel voorstelt.

Met het vertrek van Ds. Smit begon een moeilijke periode voor de jonge kerk.

Niet minder dan 16 jaren is de kerk toen vacant geweest, met alle bezwaren daaraan verbonden.

Wel werd er in die jaren telkens gesproken over het beroepen van een eigen predikant, maar meestal waren de financiële mogelijkheden zodanig dat dit niet lukte.

Er werd wel regelmatig voorgedaan in de kerkdiensten, met behulp van voorgangers uit de classis of van elders, en er konden wel regelmatig catechesaties worden gegeven, maar het werk in de gemeente liet toch veel te wensen over.

Daarbij komt nog dat er intern diverse problemen waren, zodat er steeds meer behoefte kwam aan toch weer een predikant.

In 1910 werd een huis gekocht in de Achterstraat, bestemd als pastorie, en werd er weer druk gewerkt aan het beroepen van een predikant. De beroepingsbrieven werden echter allen beantwoord met een bedankbrief. Zo waren er vier bedankjes binnen twee jaar.

Op 23 april 1912 werd een beroep uitgebracht op Ds. Zwiers te Raamsdonk. Deze bracht met zijn vrouw een bezoek aan Asperen, en vervolgens gingen weer enkele Asperse broeders op bezoek in Raamsdonk.

Op 13 mei van dat jaar kwam er bericht binnen dat Ds. Zwiers het beroep naar Asperen aannam.

In een oud stuk uit 1904 zien we hoe moeizaam het gegaan was.:
9 December 1903: Vergadering met de manslidmaten over het beroepen van een predikant.

12 Februari 1904: Verzoek om steun door de classis afgewezen.

11 Oktober 1904: Door een gemeentelid was met een lijst rondgegaan in de gemeente ter beroeping van een predikant, die ongeveer f 200.- opleverde.

1 November 1904: Een begroting werd opgemaakt, waaruit bleek, dat bij beroeping van een predikant op een tractement van f 800 er een tekort zou zijn van f 360.-.

Kennelijk is de situatie in 1912 rooskleuriger, want niet alleen werd een dominee beroepen, maar bovendien werd er grond gekocht naast de kerk om een nieuwe pastorie te bouwen. Dat gebeurde op 9 januari 1912, terwijl het huis aan de Achterstraat, dat als pastorie was bedoeld, op 6 februari 1912 weer werd verkocht, en wel voor precies hetzelfde bedrag als de koopsom twee jaar eerder was geweest, namelijk f 3800.-

Op 29 mei 1912 werd de pastorie aanbesteed aan Gebr. Gerdessen voor de prijs van 4495 gulden.

De eerste steen werd op 18 juni 1912 gelegd door Adriana Gijsbertha Gerdessen.

Als bijzonderheid lezen we dat "als de pannen op het dak der pastorie kwamen kregen de Ambachtslieden ieder 2 flesschen bier".

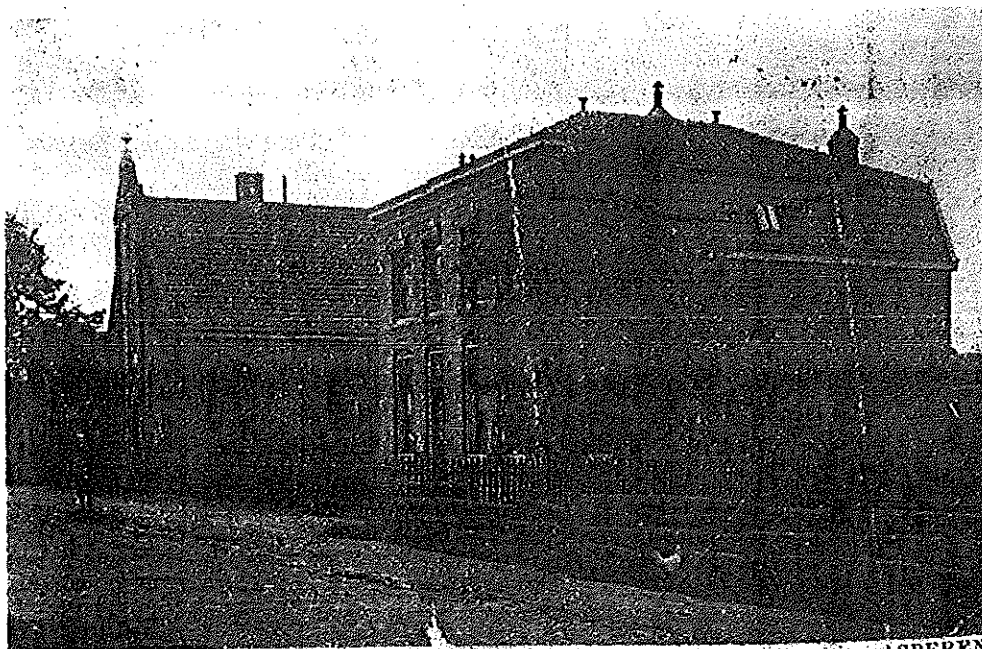
Op 20 oktober 1912 deed Ds. Zwiers intrede in de gemeente, terwijl hij op 22 oktober zijn eerste kerkeradsvergadering meemaakte.

Hij bleef ongeveer drie jaar in onze gemeente, waar hij veel werk vond om te doen, hetgeen na een zodanig lange periode vakant te zijn geweest niet verbazingwekkend is.

Op 29 augustus 1915 nam Ds. Zwiers afscheid van de kerk van Asperen wegens zijn vertrek naar Woudsend.

Onze kerk was de groeiproblemen te boven gekomen, en het gemeentelven ging haar gang.

Tot nu toe is onze kerk nimmer meer zolang vakant geweest, al is er wel meermalen sprake geweest van het beroepen van oudere predikanten, omdat een emeritus-predikant betaalbaar was voor de toch relatief kleine gemeente.

Geref. Kerk met Pastorie.

ASPEREN

Begrootingen en Exploitatierkening van de lutherse Kerk te Asperen.

Uitgaven.

	Begrooting 1931 fl. 300.-	Uitgaven 1931 fl. 218.39	Begrooting 1932 fl. 300.-
Onderh. Kerk en Pastorie	" 188.-	" 156.-	" 121.50
Rente	" 1200.-	" 1200.-	" 1200.-
Honorarium	" 115.-	" 104.15	" 150.-
Hulp predikdienst	" 240.-	" 240.-	" 240.-
Salarissen	" 100.-	" 110.85	" 110.-
Onk. Kerkdienst	" 50.-	" 45.89	" 40.-
Huish. onkosten	" 200.-	" 192.-	" 192.-
Art. 13 K.O.	" 50.-	" 49.40	" 50.-
Classiskosten	" 300.-	" 300.-	" 300.-
Aflossing	" -.-	" 32.-	" 32.-
Nog te betalen rente	" -.-	" 47.04	" -.-
Naar reserve kerk			
	fl. 2743.-	fl. 2695.72	fl. 2735.50

Ontvangsten.

	Begrooting 1931 fl. 320.-	Ontvangsten 1931 fl. 280.20	Begrooting 1932 fl. 300.-
Vrijw. bijdragen	" 1350.-	" 1326.50	" 1200.-
Collecte Kerk	" 135.-	" 142.32	" 140.-
Collecte Pastorie	" 798.-	" 779.-	" 734.-
Zitplaatsen gelden	" 10.-	" 11.76	" 11.-
Div. Baten	" 130.-	" 125.25	" 110.-
Art. 13 K.O.	" -.-	" 20.69	" 21.-
Rente Boerenleenbank	" -.-	" 10.-	" 10.-
Nog te innen zitplaatsangelden	" 200.-	" -.-	" 209.50
Uit reserve Kerk			
	fl. 2743.-	fl. 2695.72	fl. 2735.50

VEREENIGINGSLEVEN.

De Knapenverg. "TIMOTHEUS" vergadert elke Zondag 11,30 uur.
Leiders: Joh. v. Ooyen.

De Meisjesverg. "OPBLOEI" vergadert 's Donderdagsavonds 8,30
uur, om de veertien dagen.
Leidster: Moj. D. Hagens.

De J.V. "ONDERZOEKT DE SCHRIFTEN" vergadert elke Vrijdag-
avond 8 uur.
Voorzitter: C. Hooke; Secretaris: C. Bel Lz.

De M.V. "DOOR ONDERZOEK TOT KENNIS" vergadert 's Zondags-
middags 3,15 uur, om de veertien dagen.
Pres.: Moj. J. v. Nes; Secr.: H. Blom Joh.d.

De G.M.V. "CALVIJN" vergadert 's Donderdagsavonds 7,30 uur,
om de veertien dagen.
Voorzitter: Ds. G. Hagens; Secretaris: K. Meijdam.

De Naaikrans "DORCAS" vergadert elke Woensdagavond 7 uur
Pres.: Moj. D. Hagens; Secr.: Moj. A. v. Ooyen.

De Zondagsschoolver. "SAMUEL" houdt haar samenkomsten elke
Zondagmiddag van 1,15 - 2,15 uur voor kinderen van 9-13
jaar o.l.v. Joh. v. Ooijen en J. v. Meeuwen;
en van 2,15 - 3,15 uur voor kinderen van 4-8 jr. o.l.v.
F. van Ooijen en Moj. C. v. Ooijen.

++

C A T E C H I S A T I E S.

Maandag	7 - 8	uur jongens van	12 - 16 jaar.
Maandag	8,15 - 9,15	uur jongens boven	16 jaar.
Dinsdag	6,30 - 7,30	uur meisjes van	12 - 16 jaar.
Dinsdag	7,30 - 8,30	uur meisjes boven	16 jaar.
Dinsdag	8,30 - 9,30	uur belijdeniscatechisatie.	

Indien iemand om geldige redenen de catechisatie niet
kan bijwonen, behoort daarvan tevoren bericht te worden
gegeven.

++

E V A N G E L I S A T I E.

De Evangelisatiecommissie bestaat uit de broeders: Ds.
G. Hagens, voorz.; W.K. de Bruin; secr.; J.v.Meeuwen, pen-
ningm.; Joh. v. Ooijen; Ph. Nugteren.

Elke week wordt in onkerkelijke gezinnen, zoowel in Asperen
als in Acquoy, de "Elisabeth-bode" bezorgd. Ook huisbezoek
gebracht.

Ge kunt dit werk steunen door het nemen van een abonnement
op ons blad "Elisabeth-bode". Ook door het geven van een
gift. Ook door u aan te melden als medewerker.

++

Uit: MEDEDELINGEN van de
Gereformeerde Kerk te Asperen
1939.

Boven: De meisjesvereniging in het begin der twintiger jaren

Beneden: De meisjesvereniging eind dertiger jaren

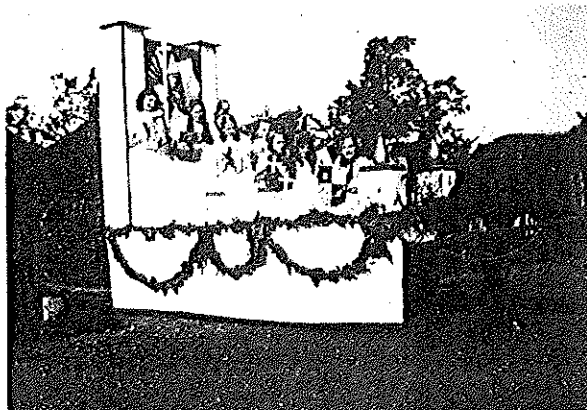

Roefjaar 1940

UITGAVEN

ONTVANGSTEN

1940		1940	
Januari	1. Vereenigingkas Transport	Januari 19	Uitgave jaarsvergadering
"	5. Contributie	"	30 ^{de} schelt a 10 ms 40 Blom
"	19. Collecte jaarsvergadering	"	2 p. koejes M. de Timmer
Februari	2. Contributie	"	2 p. koejes M. Meidam
"	15. Contributie	"	4 p. smit 4 ons cacao b. v. v. v. v.
"	29. "	"	M. Bal 60 koejes
Maart	14. "	"	25 sigaren J. G. de Ridder
"	28. "	"	25 sigaren M. de Ridder
April	11. "	"	25 Bonds-Contributie 1 ^{ste} Tw
"	25. "	"	Maart 16. Porto Penningmeester
Mai	9. "	"	April 4. Bonds Contributie 2 ^{de} Tw
Oktober	10. "	"	Augustus 26. Bonds Contributie 3 ^{de} Tw
"	24. "	"	Oktober 9. Boeken v. a. Geref. Mannenbond
November	7. "	"	" 30. Bonds contributie 4 ^{de} Tw 1 ^{ste} Looier 1 ^{ste} Tw
"	21. "	"	" 30. 1 ^{ste} Tw. 1 ^{ste} Tw. 1 ^{ste} Tw. 1 ^{ste} Tw.
December	5. "	1941	
Januari	2. "	Januari 21. 4 ons cacao a 0,25 p. ms	
"	16. "	" 24. 4 p. smit M. de Ridder	
"	16. keng. anhangen v. a. Geref. M.	" 30. wij gebruik. consistorie	
"	30. Contributie	Februari 8. Geref. Mannenbond	
Transporteeren		Maart 1940 = 57,04	
		Maart " = 49,48	
		April saldo " = 42,6	
		Maart Februari 1941 = 23,09	
		49,78	

Gereformeerde jeugd tijdens een optocht in 1938

Statiefoto van de "meisjes van het orgelfonds"
in 1935

VOORGANGERS

Gedurende het 100-jarig bestaan van de Gereformeerde Kerk van Asperen hebben daar een zestien-tal voorgangers deze kerk gediend:

Ds. J. J. Smit	25-11-1893	9-11-1897
Ds. E. Zwiers	20-10-1912	29-08-1915
Ds. J. E. Westerhuis	13-01-1916	12-01-1919
Ds. J. N. Lindeboom	25-04-1920	11-04-1926
Ds. A. Mulder	16-10-1927	26-08-1934
Ds. G. Hagens	14-10-1934	21-10-1941
Ds. J. Bijleveld	16-03-1942	22-09-1946
Ds. J. Bos	1-05-1949	17-04-1955
Ds. C. Dijkstra	8-01-1956	17-07-1960
Ds. J. Vos	20-01-1962	13-02-1966
Ds. P.W. v.d.Veen	8-10-1967	15-09-1974
Ds. A. Oostenbrink	29-09-1974	2-04-1975
Ds. J. v.d. Schaft	2-05-1976	31-12-1979
Ds. J. Kombrink	29-01-1981	30-10-1983
Eerw. Hr. M. Lodder	13-05-1984	1-10-1987
Ds. W. D. Davids	1-07-1988	30-04-1992

Ds. G.Hagens.
Veenbeslaan 454
3765 BM Soest.

Op de gedenkwaardige dag van 14-10-1934 (herdenking Afscheiding 1834) hield ik mijn intreedienst (tekst van de preek was Ps. 48:12-15) in Asperen. Ongehuwd, mijn twee jaar jongere zuster werd mijn huishoudster. Kerkeraadsleden waren o.a. Karel Meijdam, Flip Olivier en Joh. van Ooijen. Ik was meen ik de eerste kandidaat die er predikant werd. Voorgangers waren oudere emriti-predikanten. Mijn preken die niet uitgingen van Gods uitverkiezing, maar die sprake van het verbond met de HERE en van zijn beloften voor jong en oud wekten aanvankelijk nogal weerstand. Al heel spoedig kwam het tot de vorming van verenigingen: naast naaikrans een studie vereniging voor meisjes en een mannenvereniging. De tijd werd al gauw moeilijk. Eerst ingrijpende werkeloosheid (glasfabriek en houtzagerij te Leerdam) Dat vroeg scheppen van ruimte en aanvoer van materiaal voor handenarbeid voor werklozen. Daarna de mobilisatie en inkwartiering van soldaten officieren. Dat eist een soort militair tehuis met dagsluiting.

Er waren in Asperen twee predikanten. De verstandhouding tussen beide was goed. Maar de Hervormde dominee (eveneens ongehuwd) was al op leeftijd en niet erg mobiel. Maar kerken bij de Gereformeerde door Hervormden werd gestraft (bijv. door stopzetting van klandizie) Toen kwam de evacuatie. Wij moesten via Vianen naar het Westland. Huizen moesten worden verlaten en ieder moest zich gepakt en gezakt klaar maken voor vertrek. Dat bracht veel onrust en eiste niet alleen het requireren van wagens en auto's maar ook het bezoeken van vele gezinnen. Toen werden de wagens en auto's gevorderd door het leger. Plotseling werd de evacuatie afgelast.. Die was niet meer mogelijk. Ons leger capituleerde en gewonden kwamen in het dorp. Ons kerkgebouw moest worden leeg geruimd om hen op te vangen. Kort tevoren waren nog alle militairen verzameld in het Herv.kerkgebouw voor een gebedsdienst die door mij toen werd geleid. Toen het kerkgebouw leegstroomde kwam juist een militair koerier ons zeggen dat Nederland had gekaputleerd.

De woede der militairen was groot. Intussen was ik verloofd met de in 1939 gearriveerde onderwijzeres, Mej.Adriana van Nes. Voorjaar 1941 kwam het beroep naar Leeuwarden. Dit beroep nam ik aan. De overgang was groot: van een gemeente van ± 250 zielen naar een van 7.000 zielen. Als 5e predikant kreeg ik een wijk van 1350 zielen. De afscheidspreek in Asperen had als tekst 2 Korinthe 1: 20. Ik had toen 881 maal gepreikt.

Uiteraard is over die tijd heel wat meer te vertellen maar dat zou teveel zijn voor u beschikbare ruimte. Ik groet u nu met hoogachting en broedergroet. Wil ook de anderen die mij nog herinneren groeten.

Uw G. Hagens.

100 jaar gereformeerd kerkzijn in Asperen

Dat klopt. Ook volgens het boek "gemeenten en predikanten", vorig jaar door Leusden uitgegeven. Toen mij gevraagd werd voor het jubileum iets te schrijven lag genoemd handboek bij de hand, dus zocht ik Asperen op. Inderdaad, het staat er: Gereformeerde Kerk vanaf 9 februari 1893. En vervolgens de namen van 16 predikanten. Van J.J.Smit tot W.D.Davids. Een snel rekensommetje leerde me: $100 : 16 = 6 \frac{1}{4}$ dienstjaar gemiddeld. Ik schaam me en beetje. We bleven onder de maat, met vier en half. Maar nee, ik maakte een fout; vergat de vacante jaren. En dat waren er meerdere.

Meteen al aan het begin tussen Smit (1893-1897) en Zwiers (1912-1915): een domineeloos tijdperk van 12 jaar. En verder viel er ook nog wel een gaatje. Met onze ruim vier jaren zaten we ongeveer het gemiddelde.

Gelukkig maar, want mijn vrouw en ik koesteren Asperen nog steeds. In herinnering. Het was onze eerste gemeente. We kregen zo maar in eens zo'n mooi huis samen. We kregen er drie kinderen. Een beetje vlug, achteraf gedacht. Maar destijds zij een kennis: hoe heviger de bui, hoe vlugger ze over is. Alle drie werden trouwens in een andere kamer geboren. Zo ruim was het huis.

We beleefden in Asperen gelukkige jaren. Ook met de gemeente. Nooit waren er echt moeiten. Wel meningsverschillen, maar die leren je goed naar elkaar te luisteren. Vier weken per jaar hadden we vakantie. En dat betekende 48 zondagen aaneen tweemaal preken. Want ruilen ging moeilijk. De kerkeraad was niet zo voor ruilen met "Leerdam" en mijn enig vervoermiddel was een fiets. "Hoe heb je het gered" denk ik nu soms. Of vaker nog: "hoe hebben ze het met me uitgehouden. Wat een lieve geduldige mensen!"

Al gauw braken we het hek voor de kerk weg en de vrouwenvereniging organiseerde een bazar. Voor nieuwe gordijnen in de kerk. Er bleef geld van over. Toen groeide de gedachten: er moet een centrale verwarming in de kerk komen. Die kolenkachel voorin moet er uit! Weer allerlei actie. Renteloze leningen, groot f.10,- werden uitgegeven in de gemeente. En aan alle boeren onder ons werd gevraagd de zomer door voor de kerk een lam te weiden. Er konden tien geplaatst. Van Zanten kocht en verkocht ze voor ons. Op de veemarkt in Leeuwarden. Het eerste jaar maakten we goede winst. Maar het tweede jaar dreigde verlies te brengen. Twee lammeren stierven in de wei en de verkoop-prijs was gelijk aan de inkoop. Niettemin maakten we winst! Want bijna alle leners schonken hun renteloze lening. Via de collectezak. Zo kwamen er met allerlei inspanning, gemeenteleden-timmerlui offerden vele vrije uren, een elektrische voetverwarming in de kerk. Mee uit bijdragen van oud-gemeenteleden werd een bandrecorder aangeschaft, die wekelijks de ronde deed langs ouderen en zieken.

En verder versterkte een eigen kerkblaadje de gemeenteband.

Zelf werd ik in die tijd geronseld om een jaar legerpredikant te zijn. in Breda. Maar in ieder geval ging ik op hoogtijdagen, zo mogelijk, in Asperen voor en verdiende daarmee de huishuur. We hebben ons in Asperen werkelijk thuis gevoeld. 'k Zou nog uren verder kunnen schrijven. Maar mij werd slechts de ruimte van een half A-viertje toegezegd. Ik hoop dat het erop gaat.

Ds. C.D.Dijkstra .

ALS WIJ AAN ASPEREN DENKEN,
dan herinneren wij ons.....

- (hij) Dat het direct de eerste zondag na mijn beroepbaarverklaring (in september '61) was, dat ik in Asperen de diensten mocht leiden. Het was een heel bijzondere beleving dat het allemaal gewoon ging, en tsjonge - wat kunnen die mensen zingen!
- (zij) Ik ben er jammer genoeg die eerste keer niet bij geweest. Dat was te onbescheiden, om als verloofde van de candidaat meteen al mee te gaan: alsof je het beroep al in je zak had!
- (hij) Achteraf werd mij verteld, dat in de vacature-Dijkstra een heel jaar lang geen enkel beroep was uitgebracht. Pas na wisseling in de be-man (!)-ning van de kerkeraad kwamen de beroepen aan de lopende band. Ik was nummer 7 van dat jaar!
- (zij) Ik herinner mij nog de kennismakingsavond in de toen onbewoonde pastorie. Is dat nu het huis waar wij straks met ons tweeën kunnen gaan wonen? O ja, en toen al die helpende handen toen de verhuishagen voorstond. Iemand heeft met zijn klompen de verse verf op de traptreden helemaal kaal gekrast!
- (hij) Tijdens de intreedienst was de kerk zo vol, dat ik in het gedrang na afloop zo gauw de ouderling van dienst voor de handdruk niet terug kon vinden. Volgende keer gewoon dacht ik maar. Maar 'k kreeg er direct in de consistorie van br. Hannes van Ooijen een hele les over!
- (zij) We hebben ondertussen nog de beste herinneringen aan het met rozen begroeide huis, waar we onze eerste huwelijksjaren hebben doorgebracht. En de tuin, met de mensen die ons hielpen, eromheen. En als we s'morgens in de voorkamer voor agrarische verhoudingen wat laat zaten te ontbijten, de mensen die vanaf de Middelweg naar binnenn keken of we er al waren!
- (hij) Preken vier jaar lang heb ik, buiten de vacaties om, bijna elke zondag de morgendienst en middagdienst voor mijn rekening gehad. De kerkeraad was het er maar amper mee eens, dat de classis vlak voor mijn komst besloten had de dat dominees 1x keer per maand mochten ruilen. Ik heb dan ook nooit meer in zo'n korte tijd zoveel preken gemaakt: bij ons vertrek naar België zette ik boven de afscheidsprek het nummer 396!
- (zij) In die tijd was er nog geen aardgas. Dus in de winter brandde door de week alleen de antraciethaard in de woonkamer. Uitsluitend op vrijdag en zaterdag ging voor het voorbereiden van de diensten de oliekachel in de studeerkamer aan. In die koude winter van '63 waar ze het nu weer zoveel over hebben, heeft de wastafel in onze slaapkamer boven maaandenlang vol bevroren water gestaan!
- (hij) In onze Asperse tijd was het nog de gewoonte, dat je als dominee met de verschillende ouderlingen, zowel overdag als 's avonds naar het uitkwam, op twee-man-s-huisbezoek ging. Omdat je er als beginnening nog geen ervaring mee had, begon je maar met je bij de aanpak van je mede-ouderling aan te sluiten. Achteraf schaam ik me nog wel eens, hoe streng-voorschrijverig en maar weinig invoelend-luisterend we in sommige huizen aanwezig zijn geweest....

-(zij) We hebben anders ook heel veel plezierige dingen met allerlei gemeenteleden beleefd. Alle kleuren, tot in de namen toe, waren ook aanwezig: de familie de Bruin aan de Middelweg, de familie Zwart bij de Sluis, de familie de Wit op de Til in Heukelum. Ja je weet nog, die nacht voor je verjaardag, dat we een televisie-achtig ding ingepakt in de achtertuin zagen staan? En dat dat bij daglicht een konijnehok bleek te zijn, met twee springerige konijntjes erin die we meteen Christoffel en Theodoor hebben gedoopt? En al gauw daarna ook het vrolijk geschilderde kippenhok met de legkippen Jacqueline en Kakeline?

-(hij) Toch was de algemene kerkelijke atmosfeer niet van de meest eigentijdse. Tijdens een discussie over een konflikt rondom iets van de zondagsethiek ben ik een keer hartstochtelijk uitgevallen, het was eruit voor ik het wist: We moeten van de kerk van Asperen geen musuem van folklore maken!

Aan de andere kant had ik zelf ook wel een beetje de neiging om alles vooral van een idealistisch-critische kant te bekijken. Op die manier is er niet veel van wat je nu meemaakt goed. Een opmerking die in dit verband eens door ouderling Hannes de Ridder is gemaakt, ben ik nooit meer vergeten - 'k heb hem ook vaak tegenover kerkeradsleden en catechesanten in onze volgende gemeentes aangehaald: Denk erom, de Heilige Geest is er ook nog!

-(zij) En al dat meeleven, toen je na al het verdriet dat we in Asperen met kinderen krijgen hebben beleefd, eindelijk onze Ard geboren was! Al die cadeaus die we kregen, we hebben er nog een hele leuke foto van: tussen de vele kleertjes zie je de baby bijna niet. En ook de catechisanten die op eigen initiatief met een cadeau het eerste jongetje sinds jaren kwamen bewonderen in de pastorie.....

-(hij en zij samen) Van veel collega's en en domineesvrouwen hoor je, dat hun eerste gemeente zo'n geweldig iets is geweest. Dat zeggen wij van Asperen niet. Wel, dat voor veel dingen die later kenmerkend zijn geworden door onze manier van optreden als dominee en domineesvrouw, in Asperen de grondslagen zijn gelegd.

-(hij) Denk alleen maar aan...

-(zij) Nee jo, nu moet je ophouden. Je preekte in Asperen ook al vaak zo lang. Ze moeten na ruim dertig jaar nou ook weer niet de conclusie trekken: Er is nog helemaal niks veranderd.....!

januari 1993

Rien en Janny Vos, Doetinchem

Ds.P.W.van der Veen.

Een beginnende catechisatie.

De Gereformeerde Kerk te Asperen had een beroep op mij uitgebracht. Bij het aandringen op een aanvaarding had de Kerkeraad nadruk op de catechisaties gelegd. Die hadden al een tijd lang moeite gegeven.

Ik nam het beroep naar Asperen aan.

Voor dit besluit had de jeugd geen doorslag gegeven. Integendeel, ik zag tegen een catechiseren aan zulke lastige jongeren erg op.

Na de intrede op zondag, 8 oktober 1967, zouden de lessen op de volgende maandagavond beginnen.

Om zeven uur kwamen de jongens en meisjes van 12- 14 jaar.

Er was van een onrust weinig te merken.

Klokslag acht verscheen de jeugd van 15-17 jaar.

Bij deze moeilijke leeftijd was evenmin te klagen over een rumoer.

Toen nog de oudsten, die boven 18 jaar.

Na een kennismaking rees voor mij een probleemtje op.

Want na het gebed staken vele meteen een sigaret op. Maar ik rookte niet. En ik kreeg hinder van de rook.

Nu ontstond de volgende "dialoog"!

"Mochten jullie onder de catechisatie van de vorige dominee roken?"

"Jaah"!

"Nu aan verkregen rechten zal ik niet tornen natuurlijk. Maar ik zelf rook niet. En ik heb last van de rook. Achter deze catechisatie moet ik bovendien in dit lokaal nog voor belijdeniscatechisanten les geven.

Zouden jullie een offer voor mij willen brengen?

Een uur niet roken!"

"Oh, dat willen wij best".

En wanneer ik merk, dat iemand stilletjes voor zich zelf heen rookt, zwijg ik er over.

Afgesproken?

Later op de avond werd het verhaal thuis gedaan. "De nieuwe dominee kan niet tegen roken. Nou dan doen wij het niet"!

Zo begon het.

Sindsdien is er vijf en twintig jaar verstreken.

Zou het nog kunnen ?

Ds. P.W. van der Veen.

Van De Hopfenbach naar de Linge.
Hoe koud het was en hoe warm het werd.

Op een Maandagmorgen, herfst 1975, bezorgde de Post in de Wilsumer Pastorie, gelegen achter de Hopfenbach, een aldoor stromende beek, ontspringend in "De Wilsumer Berge" (Kr Bentheim-D), een dikke envelop afkomstig uit Nederland, met daarin gegevens over de Gereformeerde Kerk van Asperen, en het verzoek een eventueel beroep naar die Gemeente te overwegen. Want Asperen zocht een dominee, in de leeftijd van 62, 63 jaar die daar D.V. met emeritaat zou gaan, maar mogelijk daarna nog enkele jaren in die Gemeente zou dienen.

Helaas moest Asperen een nieuwe predikant zoeken na het zo plotseling overlijden, na een heel korte ambtsperiode van Ds. A.A.Oostenbrink.

Dit verzoek kwam zeer onverwachts. Ook kenden we Asperen niet. Wisten alleen dat in m'n studententijd in Kampen, ene Heer G.Hagens uit Kralingen, aan de Theol. Hogeschool, cum laude slaagde voor kandidaats-examen en beroepen werd te Asperen, welk beroep werd aangenomen.

De mens wikt, God beschikt. Asperen beriep me en ik nam het beroep aan. Zo werd het: van de Hopfenbach naar de Linge.

Nu het 2e opschrift: in dec '75 "preekte ik op beroep" in Asperen. Met m'n vrouw arriveerde ik in Asperen op een zaterdag en werden we gastvrij opgenomen door Br. en Zr. Henk Blom. En s'avonds maakte ik kennis met Geertje Blom die daar melk kwam halen. Maar laat het nou in die nacht van Zaterdag op Zondag bar koud zijn. En ondanks de verwarmende zorgen van Zr. Blom konden we niet warm worden. Maar geen nood: de diensten op Zondag gingen er wel om door. En na de 2e dienst maakte ik kennis met koster Verweij Sr. Helaas was dat de eerste en tevens de laatste keer dat we elkaar hier op aarde mochten ontmoeten. Het beroep volgde en werd aangenomen. Bevestiging (door Ds. P.W.v.d.Veen) en intrede op Zondag 2 Mei 1976. Emeritus 1 Jan 1978. Einde actieve dienst 31 Dec. 1979.

In die jaren was het en hoe warm het werd. De zomer van 76 was werkelijk heet, te warm om veel kennismakings- bezoeken af te leggen. Daarom heel veel in de Pastorietuin (prachtig onderhouden door onze tuinman Diel van Steenis) gezeten en lezend= al de Kerkeraadsnotulen, compleet (!) en goed leesbaar, vanaf 1893 tot 1976. Kostelijke lektuur, om te lachen en om te huilen, in alles ervarende de genade van onzen Heer Jezus Christus, Die Zijn kerk vergaderde, beschermde en onderhield in de enigheid van het ware geloof(H.C.Zondag 21)

Mijn vrouw en ik hebben warme jaren (nu figuurlijk bedoeld) in Asperen doorgebracht: als afsluiting van actieve dienst. We hebben er gevierd de beide 40-jarige jubilea van huwelijk en domineeschap. Wat een grandioze receptie bood de Gemeente van Asperen ons aan, via Kerkeraad en Commissie van Beheer (Penningmeester onze nog altijd betreurde Br. Willem Zwart!) En wat een schitterende bijdrage van ons onvolprezen Zangkoor. Onvergetelijk blijft ons ook de hartverwarmende viering voor van het 50 jarig ambtsjubileum in en na de morgendienst van Zondag 9 oktober 1988!

We hadden goede jaren in Asperen. In lief en leed, in leed en lief. De eerste begrafenis was die van Zr. Geertje Verdugt, zeer bekend vanwege haar prachtige handwerken, ondanks (of dank zij?) haar zware handicap. Ze ging heen naar Het Land der volmaakte gezondheid. Na haar zijn vele Broeders en Zusters, ouderen en jongeren, heengegaan en ontslapen, in onzen Heer en Heiland. Geslachten gaan, geslachten komen maar: in Gods ontferming opgenomen. Leed ook dat er nog al wat randkerkelijken waren. En het kerkbezoek in de tweede dienst trouwer kon. En dat in ons Kerkverband vreemde leringen kwamen opzetten.

Maar naast leed ook lief: door de meeste leden een hartelijk dienen van de HEERE. Trouw bezoeken van de kerkdiensten, met de Bediening der beide Sacramenten. Zeer verheugend dat verscheiden oudere doopliden kwamen tot belijdenis van hun geloof. Nog goede belangstelling voor de Catechismus preken. De meeste jongens en meisjes nog altijd bij catechesatie en jeugdwerk. Een toen nog bloeiende Vrouwenvereniging (met als uitschieters de Bazar!) En een Bijbelkring die meer belangstelling verdiende, onder de deskundige leiding van Br. Johannes van Ooijen. Liefde voor de Zending, helaas minder voor de Evangelisatie. Warme samenwerking tussen de leden van de Kerkeraad. Niet vergeten de hartelijke verstandhouding tussen de beide dominees- vrouwen: Mevr. Oostenbrink en de mijne. En dan de burens Janus en Mieke en Jan van den dokter en zijn vrouw! Laten we bij alle lief en leed maar beamen Gezang 303:3: De morgen vol gezang !

Wat wij nu de Gemeente van Asperen toebidden? Dat er nog eens honderd jaar bijkomen? Neen, dat liever niet. Maar dat geven we in Gods hand. Want we leven toch met elkaar van het "Maranatha" Jezus kom en kom met haast?!

Maar wel hopen we vurig: dat de Gemeente blijve in het spoor der trouw aan de Koning der Kerk, naar Gods woord en in de Gereformeerde Belijdenis Dat is je ware OECUMENE

Of, om te zeggen met Ps 56:4 (dat we altijd zongen na de Bediening van het Heilig Avondmaal.

Geprezen zijt Gij, HEER, die telkenmale
de zon van uw gelaat voor mij deed stralen
dat ik mag wandelen en ademhalen
in 't licht dat leven doet!

Ds en Mevr. J. van der Schaft

Een bewogen periode

Voor mijn vrouw en mij is Asperen het stadsdorp in de mist. Dat vraagt om toelichting. Op een donkere avond togen wij naar het ons onbekende Asperen. Hoe meer wij naderden, des te mistiger het werd. Aangekomen reden wij het stratencircuit binnen. Geen kerk te zien. In de nevelen ontwaarden wij een bewoner en vroegen hem om raad. De grote kerk wist hij wel, maar die andere? Het kon niet anders dan dat zij bij elkaar hoorden en zo spoorden wij het alternatief van de grote toch nog op .

Naderhand begreep ik dat wij verdwaald waren in de nieuwbouwwijk. Terugblikkend is dat nieuwe en dat oude, het binnen en buiten de poort kenschetsend geweest voor vier jaren Gereformeerde Kerk van Asperen. Asperen groeide. Nieuwe woningen en vaak jonge bewoners van buiten. Groeide niet alleen buiten de poort, maar ook daarbinnen. Voor ouderen vergleed het bekende, de familie, de straat, de burens, de gesprekken aan het tuinhek en op de stoep. Het achterom open laten staan werd bedreigd door kriminaliteit van buiten, die haar intrede deed. Er kwamen zekere kultuurverschillen in de generaties, geloofstradities werden verscheidener. Ook dat ging niet voorbij aan onze kerk. Autochtonen en vreemdelingen en bijwoners moesten doorgroeien naar een hernieuwde eenheid.

Er werd een beroep gedaan op de predikant om het goed der vaderen te beschermen, maar ook om op te gaan naar een nieuw millenium. Dat geeft emoties, lijdt soms tot passiviteit. Een periode met veel beweging, het feest van de doop, verandering bij de Maaltijd van de Heer, een eigen plaats voor de kindernevendienst, het Onze Vader hardop gebieden, de vrouw als ouderling en predikant. En zo was er meer. Bij bewegingen zijn aanrakingen, botsingen soms onvermijdelijk, maar boven alles bleef het gezamenlijk streven naar eenheid.

Dat die eenheid in de Heer met vallen en opstaan bleef bewaard, is te danken aan de gezindheid van mensen in Christus, die allen weten dat zij slechts kunnen bestaan uit genade alleen.

Een kerk in beweging, een kerk, die steeds opnieuw wil opstaan om tastend en zoekend achter de Heer aan te gaan, zo'n kerk heeft toekomst in de geslachten. Vier jaar wonen, werken en arbeiden in de wijngaard van de Heer. Ook vier bewogen jaren om de velen, die gedurende die periode vanuit hun werelds huis werden opgeroepen tot het Vaderhuis. Aan hen denk ik nog vaak terug en aan de hunnen, die alleen verder moesten. Zij vragen om onze bewogenheid. Geslachten gaan geslachten komen. De vele geboorten waren een troost, blijdschap voor het nieuwe. Zij vragen om onze beweging. Bewogen en bewegen. Voor mij rest in Asperen verleden tijd. Een nieuw beroep riep. Achterbleef een bewogen periode. Een onderdeel van honderd jaar bestaan. Daarvoor gelden gelukwensen. Een nieuwe periode wenkt, de Verenigde Reformatorische Kerken lonken.

Na de honderdjarige dankbaarheid mogen we Gods nabijheid en zegen vragen voor de toekomst.

Ds.W.D.Davids

RESTAURATIE EN UITBREIDING

Zoals wij reeds eerder stelden, is het niet de bedoeling om alle jaren in dit boekje te vermelden.

Na de periode vlak na de oprichting, en de jaren rondom het probleem van de "vrijmaking", lijkt het juist om ook aandacht te schenken aan de beginjaren zeventig, toen de restauratie en uitbreiding van het kerkgebouw, alsmede de sloop van het pand Middelweg 3 aan de orde waren.

In de notulen van eerste vergadering van 1972 troffen we een zinsnede aan die luidt: "aanvraag voor subsidie voor krotopruiming betreffende perceel Middelweg 3". Dit was dus het huis dat velen van ons nog kennen als het huis van Tinus van Bruggen.

Dat in die tijd overheidsinstanties vlot konden werken blijkt uit het kerkeraadsverslag dd. 27 januari 1972 waarin staat dat bericht ontvangen is dat "f 1500.- wordt ontvangen voor afbraak van pand Middelweg 3".

In diezelfde vergadering wordt medegedeeld dat er twee prijsopgaven zijn ontvangen voor aanleg van centrale verwarming in de pastorie, en dat de tekening voor lokaliteiten bij de kerk binnenkort te verwachten zijn.

De plannen omvatten de bouw van een garderobe en een keuken bij de consistorie.

Gelet op de hoge kosten wordt gesproken over het gelijktijdig doen bijbouwen van een extra vergaderlokaal.

Dit punt komen we in een aantal vergaderingen tegen, maar er was geen eenstemmigheid voor het extra lokaal, zodat dit ter sprake gebracht zou worden in de gemeentevergadering op 11 april.

In de Gemeentevergadering wordt het niet nodig geacht om een tweede vergaderruimte te bouwen, vooral ook gelet op de hoge kosten daarvan.

Voorts lezen we: "Bij handopsteken blijkt de meerderheid voor het plan van br. W. Zwart. Dit plan houdt in: a. zo spoedig mogelijk beginnen met de bouw van de keuken. b. een architect aantrekken die een totaal-plan maakt betreffende restauratie van kerk en consistorie, indien mogelijk op een dusdanige manier dat de kerkruimte ook gebruikt kan worden voor vergaderactiviteiten".

Hierop volgt nog een discussie over de inrichting na een restauratie met banken of stoelen.

Een ander onderwerp tijdens deze gemeentevergadering was "de vrouw in het ambt".

De vergadering had er geen bezwaar tegen dat er een enquête in de gemeente zou worden gehouden over dit onderwerp.

Besluitvorming vindt over de restauratie verder plaats, met name in de vergadering van 20 oktober 1972. Er is dan een afvaardiging van de Commissie van Beheer, die zegt dat een architect is aangetrokken die een plan wil opstellen voor de restauratie. Deze wil graag weten of er gerekend moet worden met stoelen of banken.

Met banken is het niet mogelijk om er vergader-activiteiten in te houden, terwijl deels banken en deels stoelen ook niet de juiste oplossing is.

Op dat moment had de kerk (met banken) 220 zitplaatsen, terwijl dat bij stoelen slechts 200 zou worden.

Dit probleem zou met losse stoelen zijn op te vangen indien nodig.

Nadat ook nog werd vastgesteld dat de consistoriedeur aan de pastoriezijde een "tochtgat" was, waar men best vanaf wilde, werd besloten om de architect aan het werk te zetten.

Vermeldenswaard is nog dat in de vergadering dd. 30 december 1972 besloten werd dat de kerkeraadsleden voortaan niet meer zelf hun kop koffie tijdens de vergaderingen hoefden te betalen doch dat dit voor rekening van de kerk zou komen.

De gemeentevergadering die op 9 april 1973 werd gehouden keurde de plannen van de Commissie van Beheer goed, bij een begroting van f 125.624.

Bij deze vergadering kwam de vraag naar voren of we zouden meedoen aan een classicaal kerkbode, danwel ons eigen blad zouden houden. Na discussie wordt besloten om niets te besluiten, doch proefnummers aan te vragen en er later een besluit over te nemen.

Een punt dat veel aandacht kreeg was het nieuwe gezangenboek dat binnenkort zou worden uitgegeven.

Met name de verandering van bekende melodieën stuitte op grote weerstand.

Eén der broeders stelde vast dat er meer problemen waren met deze veranderingen dan met de verbouwing van het kerkgebouw.

Meerder malen was uiteraard in de kerkeraad gesproken over de diensten in de periode dat de verbouwing plaats vond.

In het verslag van de kerkeraadsvergadering van 29 april 1973 lezen wij

"met grote dankbaarheid neemt de kerkeraad kennis
"van de mededeling dat de Nederlands Hervormde
"Gemeente het gebouw Salem gratis ter beschikking
"stelt voor het houden van diensten gedurende de
"periode van de restauratie en verbouwing"

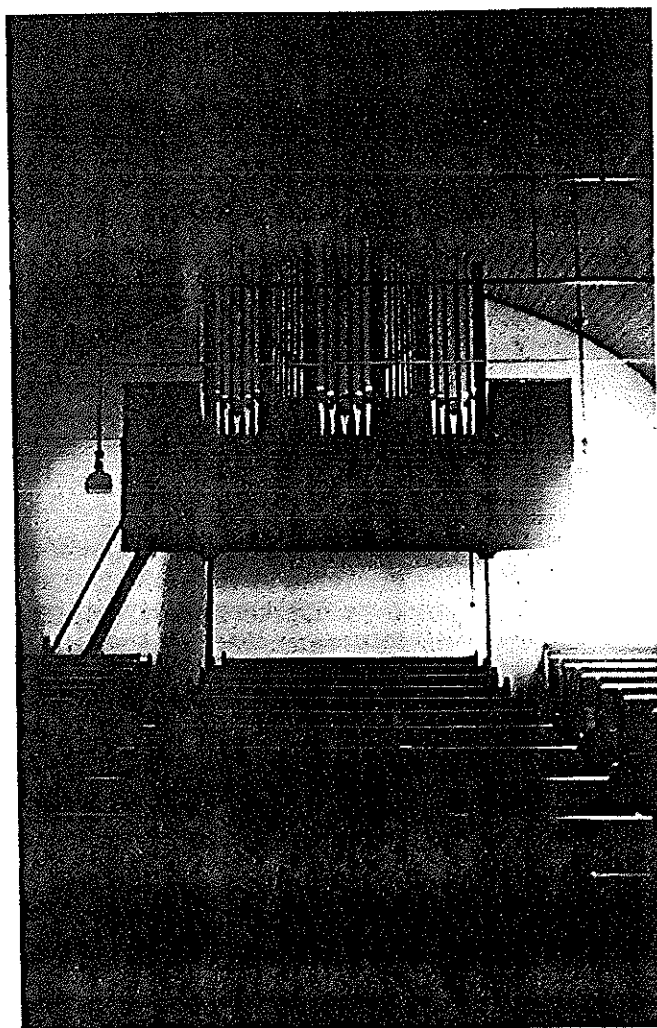
De scriba krijgt van de kerkeraad opdracht om deze gevoelens van dankbaarheid aan de Hervormde broeders over te brengen.

Tijdens alle bouwperikelen door heeft ook nog een enquête uitgegeven dan de overgrote meerderheid van onze gemeente kiest voor het doorgaan met het eigen kerkblad "Informatie"

Begin september 1973, als de heropening van het kerkgebouw nadert, wordt besloten om "'s Zondags een boeket bloemen in de kerk te plaatsen als dit niet te duur wordt."

In het verslag van 13 september 1973 lezen we dat de kerkeraad van mening is dat de eerste dienst na de oplevering van de vernieuwde kerk gedaan moet worden door de eigen predikant, Ds. Van der Veen. Mocht dit gebeuren op 30 september, zou aan Ds. Dijkstra van Ermelo, die die dag zou voorgaan, gevraagd worden om in te stemmen met deze wijziging. Overigens vinden we in het notulenboek de echte datum van de heropening niet terug.

Dat voor de dienst ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan aan Ds. Dijkstra uit Ermelo gevraagd is om voor te gaan, is geen gevolg van de verschuiving in 1973.

Toen er
nog
banken
stonden

25-jarig jubileum van de Vrouwenvereniging

VIDEO GESPREKKEN

In de jubileumkommissie werd het idee geboren om in het kader van het jubileum een aantal gemeenteleden voor de camera te laten vertellen over vroeger.

De heer J.J. van Ooijen was bereid om de opnamen te maken van het gesprek onder leiding van de heer Dirk Zwart.

Annemarie Bax maakte een samenvatting van de video-gesprekken, welke u hieronder aantreft.

Na een inleiding door Dirk Zwart, vertelde de heer Jan Kleijn dat de eerste steen van de kerk gelegd was op 16 juli 1892 door de heer Cornelis Arie van Bruinswijk en gebouwd door Frans de Joode, hij woonde in de Achterstraat. Jan Kleijn vertelde vervolgens over de interne verbouwingen in het kerkgebouw. Door de jaren heen zijn ramen, banken, preekstoel en deuren al eens vervangen.

De meest recente veranderingen binnen de kerk zijn waarschijnlijk de gordijnen. "Omdat de kerk honderd jaar bestaat, hebben we de kerk nog eens opgeknapt, alle muren hebben we gesaust 't koste wel f.6000 gulden, maar het is allemaal weer glad", vertelde Jan Kleijn, de voorzitter van de Commissie van Beheer enthousiast. Ook haalde hij nog eens aan hoe voldoende mensen geholpen hebben met alle stoelen te schuren, waardoor een flink geldbedrag kon worden uitgespaard.

De heer Driekus Meijdam vertelde over de pastorie gebouwd door aannemers uit Asperen en wees aan hoe anders de opstelling in de kerk vroeger was.

De heer Hannes de Ridder verscheen in beeld en vertelde over het z.g.n. "boetebankje" in de kerk, waar mensen op knielden als ze schuldbelijdenis deden. Vroeger werden de banken in de kerk verhuurd en hoe meer je achter in de kerk zat, hoe kouder het was!

Aansluitend leidde Dirk Zwart een vraaggesprek met de volgende mensen: Driekus "de fietsenmaker" Meijdam, Jan Kleijn, tante Sien (Mevr. Tromp-van Steenis,) Alie van Meeuwen en Hannes de Ridder.

Tante Sien vertelde over de herdenking van dominee Zwiers. Ze mocht mee bedienen en vond dat heel fijn. Bij het dragen van de glazen wijn struikelde ze echter waardoor de glazen omvielen waarop Aike Bruinswijk zei: "Maor keind toch!"

Jan Kleijn vertelde hoe dominees vroeger met bus of trein op zaterdagavond kwamen en dan pas maandagmorgen vertrokken. "een lang weekend uit dus!". Bij Jan Kleijn logeerde vroeger dominee Dijkstra, die van 1956 tot 1960 in onze Gereformeerde Kerk werkte. "Domine Dijkstra had jaren geen auto, later wel een kindervagen, maar die heft hij ingeruild voor een Volvo" aldus Jan Kleijn. Ook dominee Inteta logeerde bij Kleijn. In de lente ging hij 's morgens vroeg wandelen. Alles stond in bloei en hij zei: "zo kun je dus zien hoe mooi de schepping is is hé?!!

Driekus Meijdeam vertelde hoe dominee Ds. Veltenaar (keulse kees) en zijn vrouw van mening verschilden over een vliegtuig. Ze waren zo in hun gesprek verdiept, dat ze pardoes in de sloot liepen!

Hannes de Ridder ging vroeger op catechesatie bij dominee Mulder. Vroeger moest je teksten precies uit het hoofd kennen. Een bekende manier om te spieken, was ook een briefje in de pet die op een richel van de bank werd gelegd. "Ook toen hadden we onze streken", lachte Hannes de Ridder. Uit zijn tijd als kerkeraadslid vertelde hij hoe iemand maar liefst £ 350.= had verzameld voor het tekort van de kerk. Dat geld was winst, verdiend uit een week "koekslaan", dat deze persoon had georganiseerd. De kerkraad wilde het geld niet accepteren, want het werd gezien als "kermisgeld". Na veel gepraat over en weer, is het geld uiteindelijk toch aangenomen. "Die dingen vergeet je nooit!". meende de Ridder.

Alie van Meeuwen genoot het meest van dominee Bijleveld, 1942-1946. "Hij vertelde altijd prachtig en in de oorlogsjaren konden we wel wat troost gebruiken. Die dominee gaf brood aan mensen die voedsel zochten en hij dook bij ons onder. Dat heeft niemand ooit geweten. Hij zat in de ondergrondse". Ze vertelde hoe dominee Bijleveld eens erg ziek was. Op zondag fieste haar man naar Leerdam om ijs te halen bij de viszaak. "Fietsen op zondag mocht in die tijd al helemaal niet"! Maar hij moest ijs op zijn buik leggen en dat heeft wel geholpen!

Hannes de Ridder vertelde over dominee Dijkstra. Dominee Dijkstra vertelde aan jongeren op de catechesatie dat er op zondag gerust gefietst mocht worden. "Je begrijpt, dat ging als een lopend vuurtje door Asperen. Toen kwam de kerkeraad bijeen en riep Dijkstra op het matje. De dominee snapte er niets van. Hij zei heel nuchter: Wat is dat voor een bezwaar, waar ik vandaan kom wordt op zondag gewoon gefietst! Toch werd er in daarna in Asperen niet al te veel gefietst, want de ouders hadden hun kinderen toen flink onder de duim.

Alie van Meeuwen vertelde over een dominee die aan het eind van de oorlog kwam logeren. "Voor de dominee bewaar je van alles, zodat je het beste in huis had als hij kwam. Op zondagmorgen zaten we te eten. Kleine Jan zat in de kinderstoel. De dominee had zijn brood in vieren gesneden en deed op ieder partje een grote lepel jam. Toen riep kleine Jan: "Kijk nou toch moeder, hoe de dominee een hoop jam neemt"

Tante Sien vertelde over een dominee die zo klein was dat hij op de bijbel ging staan.

Jan Kleijn verhaalde hoe er in '73 de keuken en de hal aan de kerk zijn gebouwd. De hele verbouwing werd betaald uit geld dat de mensen renteloos "aan de kerk leenden". En toen alles af was en betaald hebben de mensen het geld geschonken.

Tot zover de samenvatting van de video-opname die op 13-02-93 in het Dorpshuis tijdens de herdenkingsbijeenkomst gedraaid zal worden.

TOT SLOT

U hebt gemerkt dat wij in dit jubileum-boekje geen zwaar dogmatische zaken aan de orde hebben gesteld. Enigszins lichtvoetig hebben wij diverse gebeurtenissen de revue laten passeren aan de hand van notulen en van informatie die wij elders vonden, al wil dat niet zeggen dat er tussen de regels door niet blijkt dat er in kerkeraadsverlagen diepere zaken aan de orde kwamen.

In onze verantwoording aan het begin hebben wij diverse bronnen genoemd, waaruit wij hebben geput, en waarvoor wij degenen dank zeggen die daarvoor toestemming hebben gegeven.

Wij zijn ook verheugd dat onze oud-predikanten hun bijdragen hebben willen leveren, want tesamen beschrijven zij toch een periode van bijna zestig jaar. In hun stukjes zullen velen iets bekends tegenkomen, en dat is toch een bedoeling bij een jubileum.

Ongetwijfeld zullen velen ook denken aan die voorgangers die ons inmiddels zijn voorgegaan naar het Vaderhuis met de vele woningen. Ook zij hebben een onuitwisbare bijdrage geleverd in het 100-jarig bestaan van onze kerk.

Ook degenen die via de video-verhalen hebben meegewerkt, en die eveneens een groot stuk van onze jubileum-eeuw hebben meegemaakt, willen wij dank zeggen voor hun medewerking.

Blijft boven alles voorop staan de dank aan onze driëenige God die al die jaren voor ons heeft gezorgd, en op wie wij ook voor de toekomst mogen vertrouwen.

Daarom wil ik dit boekje sluiten met de beginregels van een bekend gezang:

Wat de toekomst brengen moge
mij geleidt des Heren hand;
moedig sla ik dus de ogen
naar het onbekende land.

In het vertrouwen dat wij samen op deze manier terugkijken naar het verleden, hopen wij dat u enig genoegen aan dit boekje hebt beleefd.

Namens de jubileumkommissie,

C. Bel